

Narodowy Bank Polski – bankiem emisyjnym.

W ramach hasła przewodniego zostały przeprowadzone dwie debaty w formie dyskusji moderowanej.

Obie debaty przeprowadzone były 22.03.2023 roku na terenie Zespołu Szkół Ekonomicznych w Bielsku-Białej.

Pierwsza dyskusja rozpoczęła się po wykładzie Głównego Specjalisty Narodowego Banku Polskiego Oddział Okręgowy w Katowicach - pana Bartosza Łuczywo na temat „NBP - funkcje banku centralnego, czym jest bank centralny, klasyfikacja pieniądza”, który w ciekawy sposób omówił funkcję emisyjną Narodowego Banku Polskiego.

W trakcie wykładu zostały omówione systemy zabezpieczeń i wygląd polskich banknotów oraz zmiany jakie zostały wprowadzone w wyglądzie i zabezpieczeniach w polskich środkach płatniczych.

Zostały omówione nowoczesne technologie na przykładzie banknotu kolekcjonerskiego – polimerowego wydanego przez NBP z okazji 550 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika.

Z dużym entuzjazmem młodzież uczestnicząca w wydarzeniu przyjęła analizę zabezpieczeń prawdziwych banknotów z wykorzystaniem mikroskopu elektronicznego.

Po przeprowadzonym wykładzie młodzież miała okazję porozmawiać na temat swoich odczuć i wątpliwości pod czujnym okiem zaproszonego gościa, który chętnie pomagał im znajdować odpowiedzi na nurtujące ich pytania.

Najbardziej ożywiona dyskusja wywiązała się przy analizie wyglądu banknotu 500 zł, który ma zupełnie inne wymiary niż pozostałe banknoty.

Również żywiołowa dyskusja dotyczyła płatności gotówkowych i bezgotówkowych w sektorze B2B. Część uczniów naszej szkoły oczywiście wciąż jest zwolennikiem obrotu gotówkowego, natomiast pozostali preferują płatności bezgotówkowe. W czasie tej części dyskusji również z pomocą przyszedł pracownik NBP, który wskazał korzyści płynące z operacji bezgotówkowych oraz poinformował, że polityka finansowa zmierza do całkowitej eliminacji gotówki w tego typu operacjach ze względu na ograniczenia ryzyka związanego z wprowadzeniem na rynek fałszywych banknotów oraz kosztów związanych z obsługą dużej ilości gotówki w obrocie rynkowym.

Ciekawym elementem dyskusji był temat dotyczący wymiany uszkodzonych banknotów oraz praw i obowiązków jakie wypływają z tego tytułu w stosunku do konsumentów. Przy tym fragmencie dyskusji młodzież wykazała się dużą aktywnością. Szczególnie zainteresowali się kwestią dotyczącą tego, czy w bankach komercyjnych mogą wymieniać uszkodzone banknoty. Od prelegenta dowiedzieli się, że istnieje taka możliwość, która jest regulowana zarządzeniem nr 31/2013 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Zużyte lub uszkodzone banknoty i monety emitowane przez Narodowy Bank Polski, jeżeli nie są podejrzane co do autentyczności, a ich cechy umożliwiają rozpoznanie wartości nominalnej, w tym banknoty postrzępione, naddarte, podklejone, przerwane, nadmiernie zabrudzone, zaplamione, odbarwione, itp., można wymienić na znaki pieniężne nadające się do obiegu w kasie dowolnego banku działającego w Polsce. W przypadku, gdy banknoty lub monety nie spełniają warunków wymiany w bankach, przyjmowane są przez banki na podstawie wniosku i przesyłane do wymiany do Centrali NBP. Wszystkie banki są zobligowane do wymiany banknotu, jeżeli na jednym kawałku zachowało się co najmniej 45% jego pierwotnej powierzchni i możliwe jest rozpoznanie jego nominału. Młodzież bardzo się ożywiła słysząc, że nie zawsze będą mogli odzyskać pełną wartość nominalną uszkodzonych banknotów. Pracownik NBP wyjaśnił, że zgodnie z zarządzeniem Prezesa Narodowego Banku Polskiego

100% wartość banknotu otrzymamy za banknoty zniszczone - poprzerywane, jeżeli wszystkie części pochodzą z tego samego banknotu i nie posiadają ubytków, a także za banknoty, w których zachowało się ponad 75% powierzchni w jednym fragmencie. 50% wartości banknotu przysługuje zaś za banknoty zachowane od 45% do 75% pierwotnej powierzchni.

Również z dużym niezaangażowaniem młodzież dyskutowała na temat banknotów podrobionych. Zadawali pytania związane z odpowiedzialnością karną, jaka im ewentualnie może grozić, jak będą próbowali zapłacić fałszywymi pieniędzmi oraz pojawiły się pytania dotyczące procedur postępowania w takiej sytuacji.

Młodzi ludzie dowiedzieli się również, w formie ciekawostki, iż polskie banknoty posiadają zabezpieczenia przed ich nielegalnym kopiowaniem i wtedy nowoczesne drukarki, skanery, kserokopiarki będą sygnalizowały nielegalność takiego procederu i zablokują dokonania kopii pieniądza.

Wartym zwrócenia uwagi jest fakt, iż w dyskusji uczestniczyła młodzież w przedziale wiekowym od 13 lat do 19 lat (od ósmej klasy szkoły podstawowej do czwartek klasy technikum) i wszyscy byli równie zaangażowani w rozmowę.

W tej części debaty uczestniczyło łącznie 150 osób z czego 130 to uczniowie naszej szkoły, 10 osób – zaproszeni uczniowie klas ósmych, 10 osób to goście zaproszeni i nauczyciele.

Druga debata, również przeprowadzona była w formie dyskusji moderowanej i prowadzona była w formie on line. Wykładowcą i moderatorem był Pan dr hab. Paweł Marszałek - profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Tematem tej dyskusji było: „Role i funkcje banków. Historia pieniądza i kierunki rozwoju walut”.

W tej części młodzieży udało się - z pomocą szkolnych informatyków - utworzyć wirtualny most i przeprowadzić dyskusję moderowaną na dużej sali, gdzie wykładowca był wyświetlany na telebimie, ponadto miał podgląd na salę i mógł swobodnie rozmawiać z uczestnikami.

W czasie wykładu omówiona była historia pieniądza i kierunki rozwoju walut – czyli wprowadzanie waluty alternatywnej np. bitcoinu, czy waluty regionalnej.

W trakcie dyskusji młodzież była bardzo aktywna, dopytywał wykładowcę o możliwości inwestowania w waluty wirtualne. Szczególne zainteresowanie wzbudziły kryptowaluty. Młodzież była zainteresowana tym, gdzie można je nabyć. Wykładowca wyjaśnił, że kryptowaluty można kupić oraz sprzedać na wiele sposobów, a najpopularniejszymi miejscami są giełdy kryptowalut, kantory kryptowalutowe (online oraz stacjonarne), brokerzy, bitomaty bądź sprzedaż bezpośrednia. Młodzież była również zainteresowana kwestią powstawania kryptowalut. W tej kwestii dowiedzieli się, że całość opiera się na oprogramowaniu, które każdy może pobrać w celu utworzenia własnej monety. Co więcej taka moneta może być wykorzystana także w celach marketingowych – np. w celach promocyjnych, gdy są na niej informacje o uzyskanych nagrodach itp. Z uwagi na ograniczony czas, którym dysponował wykładowca – pomimo dużej aktywności ze strony młodzieży – dyskusja mogła trwać tylko 1 godzinę, ale liczba pytań młodych ludzi na pewno skłoni nas do zaproszenia Pana Pawła Marszałek na kolejne dyskusje.

W tej części debaty uczestniczyło łącznie 80 osób z czego 60 to uczniowie naszej szkoły, 10 osób – zaproszeni uczniowie klas ósmych, 10 osób to goście zaproszeni i nauczyciele.